

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XIV. évfolyam, 68. szám

2011/6.

Advent

Egyre szeszélyesebb időjárásunk miatt mostanában ritkábban élvezhetjük a klasszikus tél szépségeit; tudatalattinkban a *tél* szócska mégis a táj vakítóan fehér, meg-megcsillanó, puha és kedvesen hűs takarójával kapcsolódik össze. A *fehérség* a tisztaság, egyszerűség jelképe. A frissen leesett hó varázslatos fehér leplet borít körénk s a táj mesebelivé válik ilyenkor. Tudta a régi idők embere, hogy ez a bársnyos réteg áldás is számára: hiszen megvédi a vetést a kemény téli fagyoktól s tavaszi lassú olvadásával serkenti a természet újjáéledését.

A „modern”, „civilizált” ember ellenben már nem jótéteménynek tekinti a tél varázsát, hanem nyűgnek, leküzdendő közlekedési akadálnak. Egy hózápor a hivatásos időjós csinibabák tolmácsolásában már „jön a rossz idő”-ként hangzik. Ide jutottunk: a tél csodáit is akadálnak, hátráltató tényezőnek tartjuk, igyekszünk összemosni az évszakokat, szeretnénk, ha minden nap (minden évszak) egyforma lenne: egyformán szürke és egyformán rohanó. Hol vannak már a gyertyafényes, csendes téli esték? Hová tűnt az *adventi időszak* nyugalma, elmélyültsége? A konzumizmus (fogyasztás) ördöge nem kedveli ezen értékeket: ne-hogy lassíts és megállj végül gondolkodni! Hisz’ még az is eszedbe juthat, hogy kiszállj a mókuskerékből. Ez lenne hát a teendőnk: átvenni a *természet* ritmusát, lefékezni a mindennapok rohanását. Az ész nélküli karácsonyi vásárlási láz helyett elmélyüléssel, imádsággal készülni a nagy ünnepre, a *Megváltó* megszületésének napjára.

Márai Sándor írta egykor: „Igen, lassan kellene élni. Nemcsak azért, mert a lassan legtöbbször tovább is. Lassan kellene élni, mert „lassan” annyi is, mint figyelmesen, mint közelebbről, mint igazibban, mint emberibben élni.”

Áldott, békés karácsonyi ünnepeket kívánok!

Zaja Péter

Bertók László: Boldogság dal

*Eljön a napja meglásd, tán észre sem veszed,
csak sokkal szebben süt rád, csak mindenki szeret.
Nem tudod mitől van, egyszer csak énekelsz,
s nevensz mert a dallam arról szól, hogy szeretsz.
Sétafikálsz az utcán, s mindig jön egy barát,
és ha a kedved fogytán, ő énekel tovább.
Szomorú vagy, magad vagy, és úgy érzed, dől a ház,
egyszer csak kopogtatnak, s ott áll, akire vársz.
A boldogság egy hajsza, egy szó, egy mozdulat,
Csak mozdulj meg, csak szólj már, csak el ne hagyj magad!*

Mindenes a faluban

Horgoson már működik, Ludason, Hajdújárason és Királyhalmán pedig januárban tervezik elindítani a falugondnoki szolgálatot.

Hamarosan Ludason is beindul a falu- és tanyagondnoki szolgálat – tudtuk meg az Észak-bácskai Homokháti Kistérség Településfejlesztési Egyesület tegnapi sajtótájékoztatóján. A falugondnoki szolgálatot a faluban magyarországi példára szervezik meg. Ilyen szolgálat Kishegyesen már régebb óta működik, Horgoson pedig két héttel ezelőtt kezdték meg a munkájukat a falugondnokok.

Csörszné Zelenák Katalin, a falugondnoki szolgálat projektmenedzsere, a magyarországi Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének ügyvezetője elmondta, Magyarországon már 21 éve működik a falugondnoki szolgálat, ami évről évre egyre népszerűbbé vált, és ma már több mint 1200 szolgálattal büszkélkedhetnek. Tapasztalataikat először Erdélybe vitték át, de mint arra rámutatott, mindenhol élnek emberek, akik segítségre szorulnak. Elmondta: a falugondnoki szolgálatot azok számára alakították meg, akik olyan településen élnek, ahol nehezebben jutnak közösségi szolgáltatásokhoz: messze van az orvos, sokat kell utazni a munkahelyig... Ma viszont már ezek mellett a szolgáltatások mellett az időseknek bevásárolnak és ebédet visznek.

Nemrégiben a Caritas támogatásával sikerült beindítani ilyen faluszolgálatot Kishegyesen. Azóta azonban egy IPA határon átnyúló projektumnak köszönhetően, amiben a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete és Öttömös község, valamint Horgos és Kispic helyi közössége vett részt, illetve az Észak-bácskai Homokháti Kistérség támogatott, mintegy 20 személyt sikerült kiképezni és felkészíteni azokra a feladatokra, amiket egy falugondnoknak el kell végeznie.

Engi Péter, az Észak-bácskai Homokháti Kistérség elnöke idézve Kemény Bertalant, a falugondnoki szolgálat ötletgazdáját, rámutatott, az információhiány veszélyezteti a közösségeket leginkább. A falugondnoki szolgálatnak elsősorban az lesz a feladata, hogy az idősebb polgároknak

segítséget nyújtson eljutni az orvoshoz, beszerezni a szükséges gyógyszert, hogy a szociális gondokkal küzdő személyek ezáltal is részt vehessenek a közösség életében.

Az Észak-bácskai Homokháti Kistérség, valamint a horgosi helyi közösség október 15-én beindította a falugondnoki szolgálatot. Ennek köszönhetően két személy állhatott munkába, akik Horgoson, Kispiacon, Királyhalmán, Hajdújárason és Ludason viselnek gondot azokról a személyekről, akik erre igényt tartanak. Engi Péter rámutatott, azt szeretnék elérni, hogy a falugondnoki szolgálatban ne csak két személy kapjon munkát, hanem minden helyi közösségnek legyen legalább egy gondnoka.

Herédi Tivadar, a horgosi helyi közösség titkára ismertette az elmúlt két hét tapasztalatait, elmondta, hogy a Caritasszal és a Vöröskeresztrel együttműködve a falugondnokok végzik terepen a meleg étel osztását.

– Az öt településen a két falugondnok mellé a húsz kiképzett személy közül öt önkéntes is csatlakozott, akik várhatóan, ha egyéb támogatások, vagy pályázati eszközök engedik, foglalkoztatásba kerülnek. A munkájuk nagyon változatos. Ők szállítják az idős személyeket az orvoshoz, bevásárolni, ők intézik az adminisztratív ügyeket, iskolásokat szállítanak iskolába, illetve számos más tevékenységet is végeznek – magyarázta Herédi Tivadar. Kiemelte, mivel az anyagi lehetőségek korlátozottak, így azoknak a személyeknek, akik 10 ezer dinárnál magasabb jövedelemmel rendelkeznek, 300 dinárig terjedő önrészt kell fizetniük.

– Azt szeretnék elérni, hogy januártól a Szabadka város területén levő településeken, vagyis Ludason, Királyhalmán és Hajdújárason is külön fizetett falugondnoki szolgálatot indítsunk be, ehhez még a telefonos hálózatot kell biztosítanunk, illetve valamilyen járművet a gondnokok számára – emelte ki a horgosi helyi közösség titkára.

A falugondnoki szolgálatot a Bethlen Gábor Alap által támogatott pályázatnak köszönhetően tudják működtetni. Ebből a pályázatból egymillió forintot kapott az Észak-bácskai Homokháti Kistérség, hogy a két foglalkoztatottal elindítsa és mintegy fél éven keresztül működtethesse a falugondnoki szolgálatot.

(Megjelent a Magyar Szó 2011. november 4-i számában)

Tanyafejlesztési Program

Öt megyére figyelhetünk

Harmincnégy település, illetve szervezet pályázott eredményesen, több mint harmincegymillió forint értékben a Tanyafejlesztési Program keretében a tanyák, valamint az alföldi tanyás térségek megőrzése és fejlesztése érdekében a Vidékfejlesztési Minisztérium által meghirdetett pályázaton a tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére. Azok a települések pályázhattak, ahol legalább kétszáz fő lakik a külterületen.

Egyesületünk is eredményesen pályázott. Programunk a tanyagondnokok, valamint a tanyán élők szükségleteinek figyelembevételével, a partnereként bevont önkormányzatokkal és civil szervezetekkel együttműködve valósul meg.

Szakmai napok szervezése 5 megye tanyagondnokok településein megyénként; térségi tanyagondnoki találkozó; 3 napos szakmai tapasztalatcsere – látóút Hajdú-Bihar megyében; tanyafórumok megszervezése 15 településen;

színházlátogatás; továbbképzések tanyagondnokoknak, és segítőknek, jó gyakorlatok bemutatása a tanyai megélhetésről, alternatív jövedelemszerzési technikákról (például Kamra-túra, tanyai gazdaságok); vérnyomásmérő szűrőprogram a tanyán élőknek. Elsősegélynyújtás könyv kiadása tanyagondnokoknak; Tanyafejlesztési program-sorozat – A tanyák értékeinek bemutatása előadássorozat (5 részes) a Falufejlesztési Társasággal együttműködve. Színházlátogatás szervezése 5 megyében tanyán élőknek, tanyagondnokoknak. Kresz Albert fotóművész tanyai életet bemutató fotóinak vándorkiállítása tanyás településeken. Pályázat főiskolásoknak a tanyák értékeiről; honlap működtetése (www.tanyagondnoksag.hu); Hírlevél kiadása kéthavonta 800 példányban (3 szám); egyesületi ismerető magyar-angol nyelven.

A támogatásként megítélt 7 millió Ft-hoz közel 1 millió Ft önerőt kell biztosítania az egyesületnek.

További eredmények:

Pályázó neve	Település	Támogatás összege (Ft)
Bordány Községi Önkormányzat	Bordány	780 000
Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete	Kecskemét	7 000 000
Szentkirály Község Önkormányzata	Szentkirály	977 000
Cibakháza Nagyközség Önkormányzata	Cibakháza	576 000
Debrecen-Nagycsere Halápi Református Misszió Egyházközség	Debrecen	765 000
Pusztamérges község Önkormányzat	Pusztamérges	892 620
Homokháti Kistérség Többcélú Társulása	Mórahalom	889 722
Mórahalom Város Önkormányzata	Mórahalom	1 000 000
Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	Hajdúböszörmény	710 145
Kálmánháza Község Önkormányzata	Kálmánháza	641 250
Harkakötöny Község Önkormányzata	Harkakötöny	701 184
Ruzsa Község Önkormányzata	Ruzsa	612 675
Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása	Szarvas	1 000 000
Hajdú-Bihar Megyei Falu-és Tanyagondnokok Egyesülete	Debrecen	1 536 500
Kunadacs Önkormányzata	Kunadacs	859 500
Kunszállás Község Önkormányzata	Kunszállás	210 750
Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása	Szolnok	900 000
Kiskunfélegyháza Város Önkormányzat	Kiskunfélegyháza	674 558
Gyomaendrőd Város Önkormányzata	Gyomaendrőd	382 464
HUMAN-NET Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Humán Erőforrás Fejlesztési Alapítvány	Nyíregyháza	844 200
Jászberény Város Önkormányzata	Jászberény	735 759
Mezőhegyes Város Önkormányzata	Mezőhegyes	535 500
Helvécia Község Önkormányzata	Helvécia	455 040
Községi Önkormányzat Jászszentandrás	Jászszentandrás	779 212
Ladánybene Község Önkormányzata	Ladánybene	126 720
Fülöpjakab Község Önkormányzata	Fülöpjakab	511 245
Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálati Iroda	Országos szervezet	1 000 000
Üllés Községi Önkormányzat	Üllés	990 000
Kétpó Községi Önkormányzat	Kétpó	48 573
Forráskút Község Önkormányzata	Forráskút	393 930
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Falugondnok Egyesület	Nyíregyháza	2 433 195
Cserkeszlő Község Önkormányzata	Cserkeszlő	594 984
Kunbaracs Község Önkormányzata	Kunbaracs	270 000
Öttömös Község Önkormányzata	Öttömös	370 260

Hírek

Találkozó Óbányán

Október 14-én és 15-én egyesületünk elnöksége és a 2010–2011. évi Családi napokon sürgölődő „szakácmesterek” és a főzésben, szervezésben segédkezők közös szakmai találkozására került sor.

A találkozó résztvevőit Bonyhádon, a Hotel Rittinger éttermének gyönyörűen megterített asztala várta, mely már alapjában véve is gasztronómiai élményként hatott. Az előétel – melyet az étterem ajándékaént ízlelhattuk meg – étvágyunkat kellőképpen fokozta, így a főfogás egyenes úton „úszott” a bendőnkbe. Kicsit szokatlan volt, hogy most mi vagyunk a vendégek, de a kiszolgálást jól tűrtük, és merem mondani – meg tudnánk szokni. Persze főzőmestereink, Zoli és Pista nem tagadták meg önmagukat, hiszen ahogy megérkeztünk Óbányára, máris a vacsora elkészítéséhez fogtak. Néha évődésként megjegyezve, hogy „már megint nekik kell főzni”, szívvel-lélekkel végezték feladatukat. Kuktákban sem volt hiány, hiszen a begyűjtásban és az alapanyagok előkészítésében is akadt serénykedő kolléga. De ne ugorjunk ennyire előre, hiszen az ebédet egy rövidebb kirándulás követte a Zengővárkonyi Tájház tojásmúzeumába. Innen erőt gyűjtve bemerészkedtünk a pécsváradi várba, ahol történelmi kiállításon kalauzolt végig bennünket a múzeum munkatársa. Óbányára – Szakmár önkormányzatának épületébe – már kissé megfáradva érkezünk, de a festői környezet, a csordogáló patak, a jó levegő felélénkített bennünket. A szakmai fórumot és a vacsorát beszélgetés, majd vidám nótázás kísérte, miközben a kályhákban ropogott a tűz.

Másnap reggel pihenten kezdtünk a reggeli készüldéshez. A finom reggelit, a sok hazai finomságot elfogyasztva nekivágtunk a patak partján lévő turistaút felderítésének. A völgyben az előző este emlegetett „medve” nyomait nem, de vaddisznó, és szarvas nyomot rengeteget láttunk. Sok turistával találkoztunk, akik korukat meg-

hazudtoló lendülettel rótták a kilométereket. Visszatérve Óbányára elfogyasztottuk az ebédet és indultunk haza.

Bozóki Imre
tanyagondnok

Búcsú kollégánktól

Kosztolányi Dezső Halotti beszéd című versének részleteivel emlékezünk 2011. október 10-én elhunyt Szakáll András tompai nyugdíjas tanyagondnok kollégánkra. Nyugodjék békében!

*Látjátok feleim, egyszerre meghalt
és itt hagyott minket magunkra. Megcsalt.
Ismertük őt. Nem volt nagy és kiváló,
csak szív, a mi szívünkhöz közel álló. (...)*

*Okuljatok mindannyian e példán.
Ilyen az ember. Egyedüli példány.
Nem élt belőle több és most sem él,
s mint fán se nő egyforma két levél,
a nagy időn se lesz hozzá hasonló. (...)*

*Keresheted őt, nem leled, hiába,
se itt, se Fokföldön, se Ázsiába,
a múltba sem és a gazdag jövőben
akárki megszülethet már, csak ő nem. (...)*

*Nem kelti föl se könny, se szó, se vegyszer.
Hol volt, hol nem volt a világon egyszer.*

Együttműködés

Hosszú ideje tartósan segítik a falugondnoki egyesületek a magyar falugondnoki szolgálatok működését. A szövetségből kilépő szervezetek egységes elvek alapján közösen kívánnak tenni a falugondnoki rendszer értékeinek megőrzése, és további fejlődése érdekében. Az Egyesületek taglétszáma alapján 938 falu- és tanyagondnok a szövetségből kilépő egyesületek tagságát alkotja. Szervezeteink a vidék ügyei érdekében hálózatot alakítanak.

A létrejövő együttműködés célja a magyarországi falugondnoki rendszer értékeinek megőrzése, a magyarországi falugondnokság érdekeinek képviselése, a falugondnoki szolgálatok munkájának szakmai segítése.

A vállalt feladatok:

- Az együttműködő szervezetek működési területén lévő falugondnokok és falugondnokságot működtető szervezetek munkájának szakmai segítése.
- Szakmai segítséget nyújtani ahhoz, hogy a falugondnoki rendszer megtalálja helyét a jelenlegi közigazgatási, közszolgáltatási, vidékfejlesztési rendszerben.
- A falugondnoki szolgálatok országos/európai társadalmi presztízsének növelése.
- A jelen konzorciumi megállapodás hosszú távú működési feltételeinek kidolgozása.
- Egységes fellépés a falugondnokok érdekében.
- Közös pályázatok készítése (amennyiben ilyen pályázat rendelkezésre áll).
- Közös szakmai műhelyprogramok, konferenciák szervezése.
- Saját programokról tájékoztatás a tagszervezeteknek.

Az együttműködésben résztvevők vállalják, hogy legjobb tudásukkal segítik a hálózat munkáját, és feladatot vállalnak abban, hogy a magyarországi tanya-és falugondnoki rendszer méltó helyet, rangot és elismerést kapjon a magyar társadalomban.

Hírek

Fontos szolgálat

Az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon (OMÉK) kereste meg a Vidékfejlesztési Minisztérium kiállítói standját Krizsán András vezetésével a Falufejlesztési Társaság keretében működő tanyagondnoki munkacsoport.

A találkozón V. Németh Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár utalt arra, hogy rendkívül fontosnak tartja a falugondnoki hálózat működését. A vidéken élő emberek életét érintő kormányzati és önkormányzati szervezetek működése hatékonyabbá tehető. Fontos, hogy a magyar vidék nem egységes, nem mutat homogén képet, ezért eltérő a munka is az aprófalvas kistérségekben. Az emberek közötti kapcsolatok és a kis helyi közösségek megerősítésére van szükség. Kemény Bertalannak, a Falufejlesztési Társaság egykori elnökének szavait idézve: „a falu közösségének egészét kell visszaintegrálni a közösségbe”.

A szolgálat jelenlévő szakemberei felajánlották, hogy a kis településeken és a tanyákon élők informálásával egy közösen összeállított, a körükben felvett igényfelmérő kutatói kérdőív kitöltésével szívesen hozzájárulnának a kormányzat Tanyafejlesztési Programjának továbbfejlesztéséhez. Fontosnak tartották a vidékfejlesztőkkel közös képzések és a tanyafejlesztési programról szóló közös konferencia megrendezését.

A találkozó résztvevői egyetértettek abban, hogy a 2014 utáni új uniós és kormányzati vidékfejlesztési programok végrehajtása során az eddigieknél hangsúlyosabban, szoros partneri együttműködésben segítenék a pozitív kezdeményezések megvalósítását, az ország más vidéki területén bevált jó gyakorlatok elterjesztését.

Babaköszöntő

Újabb babát köszöntöttünk Mórahalmon. Farkas Ildikó tanyagondnoknak és férjének, Réti Andrásnak július 7-én született meg Levente nevű fiuk. Az egyesület nevében a napokban köszöntöttük őket Bozóki Imre tanyagondnok versével.

*Köszöntjük az érkezésed,
Hogy családod megnőtt veled.
Kívánjuk, hogy legyél boldog,
Kívánja sok tanyagondnok!*

*Legyen sok öröm forrása,
Ki e Levente nevet kapta.
Nőjön nagyra e kicsi baba,
Óvja őt apa, és az anya!*

*Vegye körül szeretet,
Óvja őt, amíg lehet:
A szülei féltő keze,
A családi tűzhely melege!*

*Vigyázzatok és óvjátok,
Legyen a szép daliátok!
Neveljétek szeretettel,
Mihez adjon erőt a jó Isten!*

Egy nap a mindszenti tanyagondnokkal

Magányos harcos vagyok

Hírlevelünkben folyamatosan közlünk portrékat kollégáinkról. Ezúttal Munc Lilla mindszenti tanyagondnokkal töltöttünk a határban egy pénteki munkanapot. Már első hallásra jól megjegyeztünk egy mondatot: „Ha nincs kapcsolatod, meghaltál!”

– Nem kell annyira sietni – nyújtja a kezét Munc Lilla, a mindszenti tanyagondnok, amikor fél hét után kiesek az autóból a főutcán. Elkéstem, holott időre megyünk: gyerekeket szedünk össze a tanyavilágból, majd hozzuk őket be az iskolába. Szerencsére Lilla nem idegesíti magát, azt mondja, még időben vagyunk. Bevágom magam a Ford mikrobusz anyósülésére, a pufimellényt viselő Lilla gázt ad, és már indulunk is.

– Mindszenten arányaiban kisebb a tanyavilág, mint sok más településen – ismerteti Lilla az alapokat. – A városban hétezeren laknak, ebből a tanyavilágban százkilencvenhármán, ők tartoznak hozzám. Reggel behozom az iskolásokat, kilenc kispajtásom van, plusz egy a városban, akit a gyermekjólétiek vettek védelembe, mert rendszeresen nem jutott el az iskolába. Most hárman betegek – teszi hozzá a tanyagondnok. Pár méter széles, egyenes külterületi betonúton haladunk, szinte minden fánál megállunk, és felveszünk egy-egy gyereket. Egy anyukát is felveszünk, aki Szentésre megy dolgozni egy bevásárlóközpontba.

– Ma a mamához megyek haza, a szüleim nincsenek otthon – csiripeli egy kislány mögöttem. – Innen látszik, hogy kicsit később jöttünk, már Pali is készen van – mutat Lilla a tanya kijárójánál várakozó nyolc-tíz éves kislányra, aki tornaszakot lóbálva száll be a mikrobuszba. – Jól csapd be az ajtót – figyelmezteti Lilla. A gyerekek hátul csicseregnek, húzzák egymást, míg két csoportban el nem potyogtatjuk őket a két mindszenti iskolában.

– Vannak a napi kötelező körök – magyarázza Lilla, miközben az önkormányzat épületében lévő irodája felé tartunk. – azután viszont minden napra van valami más. Végül soron nincs se vasárnap, se ünnepnap, ugyanakkor hétköznap magam osztom be az időmet, tehát el tudom intézni a saját dolgomat is. Három fix feladat van: reggel behozom a gyerekeket, délután hazaviszem őket, tizenegy körül pedig kiveszem az ebédeket. Mivel az idén az önkormányzat felemelte az ebéd árát, összesen hármat kell kiszállítanom, ebből ketten ingyen részesülnek ellátásban, mert nincs semmilyen más jövedelmük. Délután van még egy köröm, amikor a gyerekeket hazaviszem. Ezek között a sarokpontok között végtelen a változatosság. Egy sereg szociális ügyet intézek, néha bevásárolok, adminisztrálok, mikor mi jön.

Az intézendő szociális ügyek ezerfélék, és úgy tűnik, ezek képezik a munka legbonyolultabb részét. Kezdve attól, hogy egy tanyán lakó, rossz egészségi állapotú, középkorú rászorulóknak milyen szociális ellátást lehet megigényelni, egészen odáig, hogy a magányos, családjuktól elhagyott, kórházba került időseknek adott esetben a tanyagondnok lesz a „legközelebbi hozzátartozója”. A legborzasztóbbak nyilván a halálesetek, ahol a magányos időst Lillának kell

azonosítani, ami nem is olyan könnyű, mondjuk egy tanyatűz után. De az előbb elszállított tanyai asszonyt is ő biztatta, hogy gyermekvállalás után tanuljon tovább, és pályázzon meg egy pénztárosi állást a szomszéd városban. Máskor egy olyan tanyatulajdonos elhelyezéséről kell gondoskodni, aki tudatlanul eladta a feje fölül a házát, a pénzt már el is költötte, és a kilakoltatással néz szembe – vagy egy másikat kell vigasztalni, akitől éppen most vonják meg a rokkantnyugdíjat, ezért az öngyilkosságot latolgatja.

A tanyagondnok a szociális ellátórendszer svájcbicskája. A Ford mikrobusz szolgálataira sokan tartanak igényt: először két idős asszonyt viszünk be az idősek klubjába, vidáman kárálnak a hátsó ülésen, pont, ahogy a gyerekek korábban, majd egymásba karolva, egymást támogatva mennek be az intézmény kapuján. Azután az iskolából szedünk össze ládákat: egy almásgazdától kaptak a konyhák hat láda almát, a ládákat vissza kell vinni az öregnek a tanyára. Ezúttal földutakon zötyögünk, majd Lilla a fékre lép. A földút helyén egy méter magas földhányás van, mintha valaki direkt az útra túrta volna. Kerülnünk kell az almásgazdához.

– Valaki elszántotta a régi szeghalmi utat – újságoljuk az öreg kertésznek a hírt. Lilla tartott tőle, hogy leszúrást kapunk, amiért későn hoztuk vissza a ládákat, de az öreg megnyugtatta, hogy azokba legközelebb a jövő ősze kerül gyümölcs. A szeghalmi útról viszont tud, sőt – némi dohogás után – azt is megmondja, ki szántotta el. Ráadásul közli, hogy egy hetedik láda almát is szánt az isko-

láknak. – Fözzenek belőle valamit, mert savanyú, az illet a mai gyerekek eldobálják – int az öreg. Ezzel feladja a leckét Lillának: egy láda alma egyik iskolának sem elég, ráadásul bármelyikbe viszi, a másikat megharagítja. Így – egy kis egyezkedés után a kertésszel – az almák a gyermekvédelmisek irodájába kerülnek, a település rászoruló gyerekei szedegethetnek majd belőle. Egyébként az öreg rossz reklámot csinált a portékájának, mert az alma foltos és ütődött, de az íze pont jó.

Visszafelé felveszünk két utast: egyikük egy nyugdíjas aszszonyság, aki bevásárolni indul, a másik ötvenes éveinek a végén tartó rokkantnyugdíjas, aki a takarékszövetkezetbe indul, hitelért. A tanyagondnok itt is elújságolja a régi szeghalmi úton tapasztaltakat, míg az utasok beszámolnak a legújabb fejleményekről annak az embernek az ügyében, aki eladta a házat a feje fölül. Lilla sokat és közvetlenül beszél, hozza-viszi a híreket, cserébe a tanyaiak sem szűkmarkúak az információval: ami elengedhetetlen ebben a szakmában. A nap folyamán mindenhol volt valamilyen apró sztorija, amit fel tudott dobni az ellátottaknak, legyen az egy balul sikerült kerékcseré, vagy a polgárrautó felniye, amire válaszul a tanyaiak is elmeséltek valami apróságot. A tanyagondnok nem csak ellát, de közvetít is a szociális intézményrendszer és az önkormányzat felé.

– A szakmám szerint élelmiszeripari laboráns, pék lennék. Eredetileg a vendéglátásban dolgoztam, pultos voltam, a helyi viszonyok ezt adták ki – meséli Lilla, amikor arról kérdezem, hogyan került erre a pályára. – 2004-ben

kezdtem az idősök nappali ellátó intézetében, és 2007-ben lettem tanyagondnok. Az a legnehezebb, hogy szervezetileg nem tartozom sehová, illetve személy szerint a polgármesternek felelek. Ez azt jelenti, hogy magányos harcos vagyok. Ez a szakma a kapcsolatokon múlik, ha nincs kapcsolatot, meghaltál. Mindenhol el kell fogadtatnod magad. Az ellátottaknál is. Amikor indult az ellátás, összehívtam több fórumot, a tanyaiak sokat morogtak, hogy minek ez? Az meg külön gyanús volt nekik, hogy ingyenes. Nagy nehezen eléred, hogy megbízzanak benned, de akkor még semmit nem tudsz elintézni, mert nincsen semmilyen jogköröd, azokkal is jó kapcsolatot kell kialakítani, akik a dolgokat ténylegesen elintézik.

Kipakoljuk a láda almát az önkormányzatnál, összeszedjük a három ételhordót, majd a bolt előtt felvesszük a két utasunkat. Az asszony sikerrel járt, de a férfi nem kapott hitelt a helyi takarékbán. Visszavisszük őket ahhoz a tanyaközponthoz, ahonnan elhoztuk, innen már nem laknak messzire. Menet közben az ebédeket is leszállítjuk. Az ebédszállító kör után Lillának csak az adminisztráció marad hátra, amit én már nem ülök végig. Ahogy megállunk az út mellett, Lilla megpillant egy ismerőst. Kiszáll, beszélgetnek, majd visszaül a kocsiba.

– Na, ő szántotta el a régi szeghalmi utat – mondja Lilla a fejét csóválva. Azután indul haza a papírmunkát elvégezni: az önkormányzat helyiségeit péntek délután bezárják, így spórolnak a fűtésen.

Tanács Gábor

Biztonság a tanyákon

A Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság Baleset-megelőzési Bizottsága 2011-ben is megszervezte az őszi, téli megváltozott közlekedési körülményekre történő figyelemfelhívó baleset-megelőzési kampányt, melyhez közreműködőként a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületét is felkérték.

Bács-Kiskun megye területe 8445,15 négyzetkilométer, összlakossága 547.000 fő, ezzel az ország legnagyobb közigazgatási egysége. Megyénk északi és középső részén található települések többsége nagy kiterjedésű tanyavilággal rendelkezik. Egy-egy városnak, tanyaközpontnak nagy vonzása van (munkahelyek, bevásárlás, iskola, óvoda, egészségügyi ellátás stb.), melyet a lakott területen kívül élők autóbusszal, kerékpárral, esetleg gyalogosan közelítenek meg. A tavalyi őszi kampány során gyűjtött tapasztalatok azt igazolják, hogy az autóbusszon utazók többsége, akik lakott területen kívüli buszmegállókban

szállnak fel vagy le, és szürkületben, sötétségben kénytelenek gyalogolni az útesten, vagy az útpadkán, nincsenek tisztában a legalapvetőbb ide vonatkozó gyalogos közlekedési szabályokkal, nincs megfelelő védőöltözékük, s ezáltal fokozott veszélynek vannak kitéve.

További veszélyt jelenthetnek azok a gépjárművek, amelyeket műszakilag nem készített fel tulajdonosuk a megváltozott időjárási körülmények között történő közlekedésre, továbbá ha a járművezető nincs tisztában az ilyen helyzetekben elvárható közlekedési magatartással.

A szentkirályi, helvéciai (Kecskeméti Rendőrkapitányság), az ágasegyházi, soltvadkerti (Kiskőrösi Rendőrkapitányság), az öregcsertői, az ordasi (Kalocsai Rendőrkapitányság), a kelebiai, csólyospálosi, kiskunmajsai (Kiskunhalasi Rendőrkapitányság) és a kiskunfélegyházi tanyai- és falugondnokok segítségével a tanyákon élő emberek számára a

kampány napjain láthatósági mellényt osztottak ki a területükön élő közlekedőknek. Ha a tanyán élő emberek számára történő mellényosztásban a helyi KMB-s és a tanya- vagy falugondnok együtt keresték meg a rendszeresen kerékpárral közlekedő tanyasi embereket és adták át a láthatósági mellényeket, akkor a mellényátadás ezen módja bűnmegelőzési szempontból is jelentőséggel bír.

A falu- és tanyagondnokok, valamint a rendőrség együttműködése a következő településeken szerveződött: Helvécia (Csorba Tamás), Szentkirály (Benkovics Tibor és Varga Béláné), Ágasegyháza, Soltvadkert (Franck Attila), Ordas (Risecskin Dénes), Öregcsertő (Baksa László Gábor), Kelebia (Bíró Zoltán), Csólyospálos (Császár János), Kiskunmajsa (Gyuris László), Kiskunfélegyháza (Serfőző Istvánné). A tanyagondnokok jelzése alapján különösen eredményesnek ítéljük a programot Helvécian, Soltvadkerten, Öregcsertőn, Ordason, és Csólyospáloson.

Márton-napi lakoma Tarhoson

Országos hírű előtanya

Molnár István tanyagondnok tarhosi portáján Márton-nap táján (is) minden a libákról szólt. Erről egyesületünk is meggyőződhetett. Az alábbi összeállításban az emlékeztető programról szóló beszámoló mellett a tarhosi polgármester és a környék országgyűlési képviselőjének írása is olvasható.

Márton ünnepe már a téli évnegyed kezdőnapjának számít, de a paraszti hagyományban még az őszi ünnepei közé tartozott. Régen Márton a gazdasági év őszi zárónapja volt. Az egyik változat szerint Márton, aki a kora középkor legnépszerűbb szentje volt, szerzetesként szeretett volna élni, viszont az emberek, látva jóságát (megosztotta köpenyét egy koldussal), szent életét, püspökké akarták választani. Márton a megtisztelő cím elől elbújt egy libaóliba, nehogy megtalálják. A libák azonban hangos gágogásukkal elárulták, így mégiscsak püspökké választották.

Ezt a legendát Tarhoson Molnár István kollégánk tanyáján hallottuk

magyarázatul arra, hogy miért is kapcsolódik össze Márton-nap a libalakomákkal. A hiedelem szerint ludat illik enni ezen a napon, mert aki Márton-napján nem eszik libát, az majd egész évben éheznek. Márpedig éhezni nem szeretnénk, inkább vesszenek a ludak! Vesztek is: sülték is, főttek

is szép számmal ezen a szombaton Pistáéknál, hiszen több százan vetünk komolyan a fenti intelmet. Házigazdánk fölkészült minden jóval és finomsággal mi szem-szájnak ingere. Már a kapuban pálinka és libaszíros, libatepertős kenyérral várta vendégeit, beljebb bográcsokban főtt a ludaská-

Valóra vált álom

Öt évvel ezelőtt indult a LEADER-nek nevezett uniós vidékfejlesztési támogatási rendszer kiépítése. Környékünkön is szerveződött egy LEADER-egyesület, a Körösök Völgye Akciócsoport. Önkormányzatok, civil egyesületek és magángazdálkodók lettek tagjai.

Alapítóként kezdtük az egyesületben, mert komolyan érdekelték a vidékfejlesztési pályázati lehetőségek, amelyek a mi környezetünk javítását, fellendítését célozták meg. Különösen izgatott minket a falusi, tanyasi turizmus alapjainak lerakása és emellett jómagam, mint polgármester is biztattam Molnár urat, hogy itt, Békáserdőn kellene valamit csinálni, ebben a csendes, erdős környezetben. Nála adott volt ez a tanya a sok libával, nagy libanevelési tapasztalattal. Nagy terveket szövögettünk akkor, a lehetőségtől is eltávolodott a fantáziánk, hiszen azon gondolkodtunk, hogy egy tanyasi skanzent kellene csinálni. Nem hagyományos, hanem élő, ahol élnek, dolgoznak az emberek, sokféle állatot tartanak, ahol bemutatjuk a tanyasi életet, a népit és a mait. Abban az időben készült a településrendezési terv és új lehetőséget adtunk ezen az út menti sávon az építkezésre,

a fejlődésre, nem csak a Molnár-tanyán, sőt vizes élőhelyeket is kijelöltünk itt a közelben, kiépült a gázvezeték és kövezett utat is tervbe vettük Sarkadkeresztúr irányába.

Molnár István indult az első pályázaton öt évvel ezelőtt és nyert is támogatást, hogy bemutathassa a tanyasi libatenyésztést és az idelátogatókat megfelelő környezetben fogadhassa. Amit itt látunk azt túlnyomórészt saját erőből, saját ötletből valósította meg. Még folyamatban van a fejlesztés, de máris igen jó a visszhangja a tanyának, nagy az érdeklődés. Nemcsak felnőttek, hanem iskolás, óvodás csoportok is felkeresik, tanulmányozzák a tanyasi életét, a libanevelést, és most már országosan is egyre ismertebbé válik, hiszen ebben az évben két televízió is készített műsort a tanyán.

Nagy dolognak tartom azt, amit itt Molnár Pista barátunk csinál. Örülök, mert amiről öt évvel ezelőtt álmogtunk, azt most már részben megvalósult. Az önkormányzat nevében gratulálok ehhez a szép munkához, s ahhoz, hogy általa Tarhoson megjelent a tanyasi turizmus.

Hornok Sándor
polgármester, Tarhos

sa, kemencében sült a libacomb. Látványnak is gyönyörűség az ilyen!

A több száz vendég megtöltötte a tanyaudvar minden szegletét. Pista a jó gazda gondosságával törődött minden vendégével, kicsik és nagyok egyaránt kellemesen tölthették itt idejüket. Népi játékok, kézműves foglalkoztatók, ötletes ügyességi vetélkedők szórakoztatták a gyerekes családokat, az ismerősök, baráti társaságok az asztalok mellett mulatták az időt. A rendezvényre meghívást kapott egyesületünk is.

Én meg csak ámultam a szépségesen rendben tartott tanyán, az új és megújult épületeken, ami egységet teremt a régi, gazdálkodó és a megújult vendégfogadó tanya funkciója között. Az elkövetkezendő libalakomák biztossítóka pedig az a több ezer szárnyas, amely túlélte ezt a napot.

Szűcs Imréné
tanyagondnok, Domaszék

Libás kilábalás a válságból

Ha Márton-nap, akkor liba és újbör minden mennyiségben. Libavacsora, újborkóstolás és a kettő keresztmetszete: a legtöbb november 11-e körüli program e kettő köré épül, kiegészítve a Márton-napi hagyományismereti játékokkal, esetleg tollfosztással.

Márton-napkor ünnepelték az őszi munkák végét, az urak ilyenkor kifizették cselédeiket, akik bérük mellé alaposan felhizlalt libát is kaptak, amit ízesen elkészítettek, hozzá pedig az adott évi szüretből származó újbort itták. Márton-naphoz számos hagyomány és babona kötődik. „Varázserőt” tulajdonítottak Szent Márton vesszejének: ezt a pásztorok adták az állataikat legelőn hizlaltó gazdáknak, akik az ajándékba kapott köteggel megvereggették állataikat, bízva abban, hogy jó lesz a következő évi szaporulat. A jószágához kötődik az egyes területeken elterjedt babona, miszerint aki Márton-napján mos vagy tereget, keresztet vethet a jószágra.

A libafogyasztással kapcsolatban szintén számos babona élt és él ma is. Az egyik szerint, ha valaki nem

eszik libát Márton-napon, egész évben koplalni fog. A népi időjárásjelzés szerint, ha november 11-én kemény fagy van, akkor karácsonykor enyhe lesz az idő. „Márton napján, ha a lúd jégen jár, akkor karácsonykor vízben poroszkál.” Ha viszont jó az idő Márton napján, nagyon hideg lesz a tél. „Ha jókedvű Márton, kemény tél lesz, borús Márton, borongós tél” – szól a népi bölcsesség. Aki pedig november 11-én éjjel álmodik, boldog lesz.

A november 11-i Márton napi néphagyomány felelevenítése, a hozzá kapcsolódó szokások újbóli átélése a legjobb helyen van. Molnár István tarhosi Libás tanyáján minden együtt áll ahhoz, hogy ez a szép hagyo-

mány élő valóság legyen, a libás ételek kóstolása és az új bor hörpintgetése nekünk most itt esik a legjobban, nem beszélve a zenekíséretéről, a gyermekműsorokról, az origamiról, az arcfestésről, a kézműves foglalkozásokról és a játékokról.

A Libás tanyán jó szemmel veszik észre a programokat és a pályázatokat, ezeken sikerrel szerepelnek, itt a kislibától a tollpaplan elkészültéig végigkísérhető a gazdasági folyamat. Az

alaptermék a húsliba, de Molnár Istváné a tollat is hasznosítják. A bemutatóteremben az ide látogató tollból csinált párnát, paplant, kabátot tekinthet meg, a kóstolóparkban viszont a finom libahúsos étek várják. Itt a kultúrát a maga összetettségében fogják fel. Fontosnak tartom a tanyás életforma újbóli megerősödését Magyarországon, az önálló gazdálkodás feltételeinek kialakulását, hiszen ezek a gazdasági válságból való kilábalás egyik lehetséges útját jelenthetik számunkra.

Erdős Norbert
országgyűlési képviselő,
a Békés Megyei Kormányhivatal
kormány megbízottja

Részt vettünk a népszámlálásban

Ami az űrlap mögött rejlik...

Magyarországon az első népszámlálást II. József rendeletére 1784 és 1787 között hajtották végre. A hivatalos magyar népszámlálások sorozata 1870. januárban indult az 1869. évi III. törvénycikk alapján; azóta nagyjából 10 évenként tartanak Magyarországon népszámlálást. A 2011. évi népszámlálás már a 15. a magyarországi népszámlálások történetében. Ebben vettem részt először én is kollégáimmal együtt Domaszéken. Tanyai körzetet kértünk és kaptunk, hiszen az évek alatt kellő hely- és emberismeretre tettünk szert. Később kiderült, hogy értek meglepetések engem is, például a tanyák beazonosítása okozott gondot.

Ettől egyszerűbb dolgunk volt az ismert, látogatott tanyákkal, emberekkel. Ismerősként üdvözlöttük egymást, az azonosító igazolványunkra sem volt szükség, inkább az idő gyors múlása figyelmeztetett bennünket a haladásra. A népszámlálás jó alkalmat adott arra, hogy felkeressünk minden ott lakót, azokkal is találkozzunk, akikhez eddig nem jutottunk el, legyen az több gyermekkel élő család, vagy egyedülálló.

Tudni kell, hogy vannak tanyai emberek akik zárkóztak, nehezen nyílnak meg még egymás előtt is. Panaszkodni még kevésbé szoktak. Az idők beletörődtek a nélkülözésbe, beosztják, amijük van. Nekünk kell figyelni rájuk. Aki arról beszél, hogy télen sem szereti a fűtött szobát, lehet, hogy arról hallgat, hogy nincs pénze és ereje tűzfát szerezni. Az ilyen hiányokat csak úgy tudjuk észrevenni, ha van egy kicsi idő beszélgetni velük.

Az alábbiakban egy találkozást szeretnék leírni, amelyről a népszámlálás során derült ki, hogy hosszabb távú segítő kapcsolat lesz belőle. A történet a következő: a földes dűlőút végén levő tanya tulajdonosát ismertem már évtizedek óta.

Emberről próbáló megbízatás

A tanyagondnok minden téren bevethető, így a népszámlálás kapcsán is kézenfekvőnek bizonyult, hogy a külterületen mi írunk össze, hiszen munkánk révén jó helyismerettel rendelkezünk. Eddig azt gondoltam, az eltelt közel tíz év alatt megismertem tanyavilágunk minden zegzugát. Ám szembesülnöm kellett azzal: vannak még „rejtett tartalékai”. Azt tudtam, hogy a számozás nem sorban van, és azt, hogy a legtöbb helyen nincs is, azonban a legutóbbi népszámlálás óta sajnos sok tanya vált romossá, illetve az autópálya építése miatt több tanyát lebontottak. Ezért olykor csak tétován meredtünk az önkormányzattól beszerezett térképre és próbáltuk beazonosítani a tanyát vagy annak „hült helyét”. Könnyűnek gondoltuk és emberről próbáló lett a feladat. Családsegítő kollégámmal ketten majdnem az egész tanyavilágunkat bejártuk. Szinte mindenki kedvesen és barátságosan fogadott, és készségesen válaszolt a kérdésekre. Ennek köszönhetően elmondhatom, hogy minden tanyát és annak minden lakóját megismertem – s ennek hasznát veszem a munkám során.

Kovácsné Kacz Erika, Röszeke

Fiatalember, talán negyvenéves. Tudtam róla, hogy egyedüli gyerekként gondozta édesanyját, majd annak halála után élettársa lett egy két gyermekkel hozzáköltöző fiatalasszony. Később született egy csodaszép közös kislány is. Az apa szorgos-dolgos ember, kicsi gazdaságát művelte, zöldség-féléivel piacra járt, de ezenkívül a közeli nagyobb gazdaságban alkalmi munkát is vállalt. Az évek során a két nagyobb gyerek felnőtt, elköltöztek otthonról. Ez év nyarán a szomszédoktól hallottam, hogy a fiatalembert elhagyta élettársa, a kislánnyal messzire költözött.

A tanyagondnokok számára egy ilyen hír nem rosszindulatú kibeszélés, hanem információgyűjtés, ekkor már azon gondolkodunk, hogy lehet-e szüksége valamire, akinek ekkorát változott az élete, egyedül boldogul-e. Direkt nem akartam felkeresni a fiatalembert, nehogy tolatkodásnak tűnjön, vártam tehát hogy az összeírás során találkozzunk, és egy kicsit több időt szántam a beszélgetésre. Táskámban ott lapult már a kérelem a lakásfenntartási támogatáshoz, hiszen tudtam jól, hogy a megállapított jövedelemhatár alatti lehet a havi jövedelme. A beszélgetés nehezen indult. Régi ismeretségből kifolyólag tegeződünk, és én, mintha csak most jutna eszembe, „lehet, hogy nem is hallottál róla, de megemelték a lakásfenntartási támogatás összeghatárát, már sokkal többben jogosultak rá mint eddig.” Többet nem idéznék szó szerint, mert a másfél óra után kiderült, hogy nincs egészségügyi biztosítása sem, és messze alatta van a jövedelme a jogszabályban meghatározottnak. A lehetőségekről tájékoztattam, és főleg az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot tartotta fontosnak. Megbeszéltük a következő találkozást, és ígéretet kaptam, hogy megkeresi a villanyszámlát is, aminek kifizetéséhez lakásfenntartási támogatás is kérhető.

Néhány nappal később a megfelelő nyomtatvánnyal felszerelve érkeztem. Sokkal közvetlenebbül tudtunk beszélni. És csak ekkor, csakis ekkor nyílt meg annyira, hogy el tudja mondani, hogy nincs is villany a tanyában, mert miután egyedül maradt, az áramszolgáltató kikapcsolta korábban felhalmozott tartozás miatt. Segítőként már tudtam, hogy bonyolultabb lesz a helyzet, mint előre látható volt, több intézményt, szolgáltatót kell felkeresni. Nem részletezem tovább, a jelen állapot szerint az első találkozást követő egy hónapon belül lett egészségbiztosítás, az elmaradt villanyszámla ügyét a DÉMÁSZ-szal sikerült rendezni és újra van áram a tanyában. Ezen felül a lakásfenntartási támogatás folyamatban van, és némi adományt is sikerült szerezni a hiányok pótlására. Ma már telefonon is tudunk egymással beszélni, ha jó dolog történik, ő hív engem, ami bizalmat jelent irányomba és felelősséget részemről a további kapcsolat alakítására. Ha lassan is, de ki fog alakulni egy újfajta egyensúlyi helyzet a további életvitelében, és akkor már rám nem lesz szükség.

Számomra ez az eset is példázta, hogy akár egy népeség-összeírás sem csak statisztika, előre nyomtatott, kitöltendő rubrikákkal, ikszekkel teletűzdelt papír, hanem mögötte ott az ember. És nekünk, tanyagondnokoknak vele van dolgunk!

**Szűcs Imréné,
Domaszék**

Mit vegyünk a multiktól?

Évekkel ezelőtt hallgattam egy kistermelőknek szóló marketing előadás-sorozatot. A szervező jótét lelket az vezérelte, hogy ők is részesedhessenek abból a tudásból, amit a magyar kiskereskedelem 80 százalékát uraló multinacionális láncok szakemberei megfizethetetlen részvételi díjú konferenciákon osztanak meg egymással.

Eddig is tudtam, hogy jelentős befektetőként az áruházláncok pár évig nem adóznak, majd nevet változtatva megint csak nem adóznak. S a hasznot könyvelési trükkök százai révén – amelyről nyilvánvalóan nekünk nem kell tudnunk –, kiviszik az országból. Itt megtudhattam azt is, hogy a multik mit tudnak rólunk, vásárlókról. Nos, még a tudatalattinkat is

Például azt, hogy ha belépünk egy üzletbe, akkor először jobbra fordítjuk a fejünket, oda kell tenni azt az árut, amit egyébként nem akarnánk megvenni. A reklámozott termékeket szemmagasságban helyezik el, a legalsó polcon lévő áruk (nem szeretünk hajolgatni) csak nyomott áron adhatók el. A McDonalds piros-sárga színvilága azért ilyen, mert ez a két szín ösztönöz leginkább az evésre. Arról már nem is szólva, hogy matematikusok, pszichológusok sokáig dolgoztak azon, hogy kitalálják azt a sültkrumpli-tartó formát, ami a legkevesebbet tartalmazza és a legtöbbnek látszik.

A multikhoz való bekerüléshez belistázási díjat kell fizetni, termékenként három milliót. Már ez is tetemes összeg, érdemes is erre hajtani. Hajtanak is rá és függetlenül az áru minőségétől, a beszállító pontosságától, megbízhatóságától, le is cserélik. Mert termelő van másik. Az egyik díjnyertes terméket előállító termelőt mindenhol kilistázták. Az egyik multinál az utána következő termék drágább volt és rosszabb minőségű. Nem érdekes. Ha egyszer mi, vásárlók így is megvesszük? De ha már valaki ott van, akkor még 80 jogcím van, aminek ürügyén sápot szednek tőle: polcpénz, parkoló-bővítési díj, kukamosási díj stb.

De ez még mind nem elég. A vásárlók szeretik a változást. Fél év után tehát a multi megkéri a beszállítót, hogy csökkentse az árat vagy ugyanazért az árért növelje a minőséget. Az előbbivel kikerülhetetlen csapdába kerül a termelő. Mert fél év múlva megint megkéri erre, s egy idő után már nincs is haszna. Vagy úgy jár, mint az a termelő, aki már annyi olcsó adalékanyaggal kényszerült kicserélni a valódi anyagokat a termékében, hogy már a gyerekének sem szabad enni belőle.

Hogy is van ez? A vevő csak egye azt, amit a gyerekemnek már nem merek odaadni? Drága 84 éves barátnőm azt mondja erre, hogy „de hát ha nem lenne egészséges, akkor nem is lehetne árulni.” Nagy tévedés. Annak idején állami üzemekben, ellenőrzöttén folyt a termelés és központilag eldöntötték, hogy a vevőnek mire van szüksége. Azóta átestünk a ló túlsó oldalára. Nincs itt semmiféle ellenőrzés, döntsön a vevő. A következmény: „dioxinos hús”, „aflatoxinos paprika” és az a seregnyi szépen becsomagolt valami, amit talán már élelmiszernek sem lehetne nevezni.

A multik azt is tudják rólunk, hogy előnyben részesítjük a hazai termékeket. Sőt hajlandók vagyunk többet is fizetni a hazaiért. Kiszelték tehát a következő karusszel-

játékot: behozzák Lengyelországba a dán tejet, jó olcsón. Ezzel kész helyzet elé állítják a lengyel tejtermelőket, mert ők is kénytelenek ilyen olcsón adni a tejet. De a lengyel tejnek csak egy részét teszik a lengyel polcokra – jó drágán, haszon a multinál –, a többit kiviszik Szlovákiába. És zsarolják ott a szlovák tejtermelőket ugyanígy. Ez így megy tovább, egymás ellen kijátszva az egyes országok tejtermelőit. Azt hiszem, így már érthető, miért van a magyar boltokban olcsó szlovák tej és miért kerül a magyar tej olasz exportra.

Nem beszéltem még a sorozatos akciózásokról. Mi, vásárlók nagyon szeretünk nyerni, a multik pedig biztosítják nekünk ezt az érzést. De azok a szekszárdi borászok biztosan nem nyertek, akiknek a borait folyamatosan akcióztatták, azaz a kialakult ár alatt adták.

A falugondnokok tevékenységének fontos része a bevásárlás. Megvesszük a szépen becsomagolt E-számokat, a spanyol félérett paradicsomot, mert olyan olcsó. Igen, beszállítók hulláin keresztül. Miközben egyre kevesebb falusi kert van megművelve.

Argentínában 2001-ben összeomlott az ország pénzügyi rendszere. Ahogy ilyenkor lenni szokott, bezártak a bankok, s jólöltözött fehéringes-nyakkendős úriemberek püfölték a bankautomatákat a pénzükért. De nem csak a bankok zártak be, hanem a bevásárlóközpontok is, és egyik napról a másikra még kenyeret sem lehetett kapni. Az argentin társadalom tanult belőle, nekünk most legyen elég csak ennyi.

Malya Carmen

Falugondnokok helyettesítése

Tanyasegítő képzés indul 2012. januárban a falu- és tanyagondnokok szakszerű helyettesítésére. Ha sor kerül a falu- vagy a tanyagondnok helyettesítésére, az öt helyettesítő személyek is tisztában legyenek a falugondnoki munka lényegével, hogy szakszerűen tudjanak helyettesíteni. Fontos, hogy a képzés résztvevői megismerjék a kistelepülések, tanyák sajátosságait, a falvakban és a tanyákon élő emberek jellemzőit, illetve a segítő munka hátterét, alapvető etikai szabályait, ismerjék meg a munkához szükséges törvényeket, rendeleteket, legyenek képesek az együttműködésre, sajátítsák el a falugondnoki dokumentáció vezetésének alapjait. Tudjanak információkat nyújtani a hozzájuk fordulóknak a saját ellátási területükön lévő, és megtalálható szolgáltatásokról, intézményekről. Legyenek képesek az emberekkel kapcsolatot teremteni és tartani, a mindennapi problémákat felismerni és közvetíteni, az ügyintézésben segíteni, a segítő szerepével azonosulni és felismerni a személyes erőforrásokat.

A képzés iránt érdeklődni az egyesületi irodában Bogárné Annamáriánál lehet a 76/507-543-as telefonszámon.

Gyógynövénytar

Bojtorján (*Arctium lappa* L.)

Népies neve: keserű lapu, laboda, ragadáncs, bojtorjáng, bogáncs, bozogáncs.

A növény leírása: A fészkes virágzatúak családjába tartozik. Erdők szélén, utak mentén, előforduló, kétnyári növény. A nagy bojtorján (*Arctium lappa*), a pókhálós bojtorján (*A. tomentosum*) és a kis bojtorján (*A. minus*) is hasonló gyógyhatással bír. Európa, Ázsia mérsékelt övi területein őshonos, de az egész világon elterjedt. Útszéleken, folyópartokon, nitrogénben gazdag, megbolygatott talajon nő, időnként kiterjedt telepeket alkotva, de zöldségként is termesztik. A sötét, árnyékos helyeket nem viseli el. Tipikusan 60–150 cm magasra nő. Karószerű gyökere 30–60 cm hosszú, 2–3 ujj vastag, függőlegesen, alig elágazva hatol a talajba; húsos, belül fehér, kívül szürkésbarna, rosszízű, szagtalan.

Hogyan gyűjtjük? Gyógyászati célokra a növény gyökerét hasznosítják. Az első éves még nem virágzó növény

gyökerét kell gyűjteni, melyek tömörek, húsosak. A gyűjtés ideje október–április. A gyökér íze keserű.

Mi van benne? A gyökér inulint (akár 45 százalékban), nyálkát, keserűanyagot és szerves savakat tartalmaz.

Mire jó? A bojtorján a népi gyógyászatban ismert jó vizelethajtó, vértisztító, epe- és vesekőoldó tulajdonságáról. Izzasztószer. Külsőleg bőrbetegségek – ekcéma, nehezen gyógyuló sebek – kezelésére ajánlott, valamint hajápoló-szerként is népszerű. Meggátolja a hajhullást és a korpásodást, valamint a zsírosodást. Kivonatát reumatikus izom és ízületi fájdalmak ellen bedörzsölő-szerként alkalmazzák.

Hogyan használjuk? **Tea:** a bojtorjából készült tea jó vizelethajtó és vértisztító. Epe- és vesekő esetén ajánlott fogyasztása. **Főzet:** hajápolásra ajánlott. **Bojtorjángyökér-olaj:** hajápolásra javasolt törékennyé vált haj és korpás haj esetén. Friss hajtása zöldségként használható, elkészíthető főzeléknek, ám csak kevés helyen használják fel erre.

Jó tudni! Pudvás gyökeret ne gyűjtsünk!

Felnőttképzési akkreditáció

Egyesületünk négy évre ismét megkapta a felnőttképzési akkreditációs tanúsítványt a Felnőttképzési Akkreditáló Testülettől. Az egyesület felnőttképzési tevékenységét ellenőrizte, a munkafolyamatokat végigtekintette dr. Horváth Imréné Éva és dr. Köpf Lászlóné felnőttképzési szakértő. Akkreditációs számunk: AL-1717.

Jövőd a tét!

Egyesületünk is bemutatkozott a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja Jövőd a tét! címmel meghirdetett pályaválasztási kiállításán, Kecskeméten a Lánchíd

Utcai Sportcsarnokban. A tárlat célja: elősegíteni a pályakezdekők és a pályamódosításra kényszerülő felnőtt munkanélküliek pályaválasztását, előkészíteni sikeres munkaerő-piaci integrációt, tanácsadást biztosítani az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli oktatásban tovább tanulni szándékozók, pályamódosításra kényszerülők részére. A kétnapos rendezvényen minden korosztály új információkkal gazdagodhatott, hiszen a választás előtt álló diákok és a pályamódosítást tervező álláskeresők számos lehetőséggel ismerkedhettek meg. A felnőttképző intézmények ajánlatai között egyesületünk bemutathatta a falu- és tanyagondnokok munkáját, valamint az általunk szervezett alap- és továbbképzéseket.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörszéné Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Moiskó Csilla,

Tördelő: Almási László

Rajz: Vida Ágnes

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

Megjelent a

támogatásával.